

v Afriki v Sudanu lepo zmago. Napali so namreč derviši italijansko trdnjavo Agordat. Napadovalec je bilo 10.000, a italijanski polkovnik Arimondi je s poldrugim tisočem svojih mož se uprl dervišem in jih po žurnem boji popolnoma premagal. Derviševe je palo silo veliko v boji, mej temi tudi njih poveljnik. Italijanov je palo do 100.

Amerika. — Vstaši v Braziliji po najnovejših poročilih zares mislijo na to, če zmagajo, da ustanove zopet cesarstvo. Posebno admiral Gama, ki je ravno prestopil k vstašem je za to. Namerava se nastaviti s početka regentstvo, ki naj bi vodilo vladne posle toliko časa, da doraste najstarejši sin prejšnega cesarja, princ Peter d'Alcantara, ki sedaj študira v dunajski vojaški akademiji

Obrtnija.

Lakiranje kovinskih izdelkov.

(Konec.)

Angleški lak. Stolci 32 gramov rumenega jantara (Bernstein), ravno toliko gumijevega laka (Gummilack), 2 grama zmajeve krvi (Drachenblut), 1 gram finega žefrana in deni te prahove z dvesto gramov alkohola v stekleno posodo, katero zavežeš z mehurjem. Mehur prebodi z iglo, ki pa naj ostane v luknjici. Flašo postavi v lonec, ki je z vodo napolnjen, kakor smo to opisali pri kopalu. Segrevati ne smeš premočno. Tam pa tam potegni iglo iz mehurja in flašo dobro stresni. Produkt, katerega hočemo s tem lakom prevleči, se mora enakomerno in tako močno segreti, da ga komaj še moremo prijeti z roko, potem vlij malo laka v porcelanasto posodo ter s širokim čopičem hitro prevleči, ne da bi močno pritiskal. Če tri do štirikrat prevlečeš, ima produkt zlato barvo. — Pri lakiranju belega pleha je treba vzeti več žefrana in zmajeve krvi, kakor smo zgoraj navedli. —

Lak za železne in medene (mesingaste) posode, ki nadomešča pocinjenje. Stopi 133 $\frac{1}{3}$ grama kopala v dobro pocinjenem in pokritem loncu nad ogljem, nad katerim imej lonec toliko časa, da teče kopel kakor voda iz palice. Potem vzemi lonec raz ogenj, vlij na shlajeni kopal 266 $\frac{2}{3}$ grama terpentinovnega olja, potem pa kuhaj oboje nad ne prehudim ogljem in v dobro pokritem loncu. V vročo zmes vlij ravno toliko vrelega lanenega firneža, mešaj še nekaj časa in pridedi končno še vročo zmes. Kovina se segreje, z lakom prevleče, na toploti posuši in to se ponavlja 3 do 4 krat. Ko smo zadnjikrat prevlekli, se predmet toliko segreje, da se začne lak kaditi in da postane temno rujav. Ko se potipa s prstom, ne sme pikati. Tedaj je delo končano. Vrela voda, alkohol, očet in celo razredčena kislina ne škoduje temu laku.

Črni kopalov firnež za plehnate peči. Dobro razbeljene saje (Kienruss) zdrigni s kopalovim firnežem, razredči dobljeno barvo z istim firnežem in pridedi jo skozi platneno cunjo. Peč treba toliko segreti, da se skoraj ne more z roko prijeti. Potem se prevleče z opisanim firnežem in vzdrži v tej toploti, da firnež več ne pika.

Prebarvati je treba peč ne tak način vsaj štirikrat. Vročina je lahko zmiraj hujša.

Kopalov firnež za kovine. Razstopi male koščke kopala s tretinjo kapavnega balzama (Copaivbalsam) pri ne hudi vročini, pridene vroči masi polovico toliko lanenega firneža, kakor si vzel kopala in dobro premešaj. Pri porabi se firnež lahko meša s terpentinom.

Obrtnijske raznoterosti.

Tinta, ki se v temi sveti, se napravi, če se zdrobi nekaj fosfornokislega apna in zmeša v laneno olje ter to postavi na sonce. Kar se piše s takim črnilom, se lahko v temi bere. Tudi se lahko ogljenčevokislo apno pomeša z žveplom in pridene tri odstotke magnezije, s čimer se dobi rumenkasto sveteča tinta. Če hoče imeti modro barvo, pridene se 2 odstotka vismutove soli.

Velikanska lokomotiva. V Glasgowu na Angleškem sedaj delajo v tovarne tvrdke Dubts velikansko lokomotivo. Narejena bode za 2000 konjskih sil in bode vsako uro preletela 180 kilometrov. Kolo bode 4 metre visoko in par bode z silo 16 atmosfer pritiskal na tri cilindre.

Leseni in železni železniški pragovi. Poskusi z železnimi pragovi v Belgiji in Severni Ameriki se niso dobro obnesli. Zamenjavajo jih zopet z lesenimi. Kovinski pragovi so mnogo dražji, so premalo prožni, popolnoma trdno ne drže in se radi pokvarijo. Leseni pragovi pa imajo še to dobro svojstvo, da pomanjšujejo šum na železnici. Kovinski pragovi najbrž nikoli ne izpodrinejo lesenih.

Čevlji od ribje kože. V Ameriki se delajo poskusi s tem, da bi se koža neke ribe porabila za usnje. Prvi poskusi so se baje prav dobro obnesli. To ribje usnje je lahko, mehko in trdno, ter je lepo videti.

Kmetijstvo.

Živinska sol.

Z novim letom se začne oddajati živinska sol, za katero so se naši državnozborni zastopniki toliko potegovali. Pa zakonu se bode vsako leto prodalo kmetom pol milijona meterskih centov živinske soli, po 5 gold. Ker se še ni našla tvarina, s katero bi se dala sol narediti nevžitno za ljudij, ne da bi postala škodljiva za živino, bodo strogo pazili, da se bode živinska sol zares rabila v namen, v kateri se jej je znižala cena vlada.

Živinska sol se bode oddajala samo tistim kmetovalcem, ki se zares pečajo s kmetijstvom. Dobili je ne bodo drugi posestniki živine. Za vsako kozo, ovco ali prešiča se bode oddalo po znižani ceni k večjemu dva kilo soli na leto, za žrebeta in teleta do jednega leta, od tistega časa, ko nehajo sesati, dovolilo se bode največ po 4 kilo živinske soli, ravno tako tudi za osle, za večja goveda in konje se pa odda po znižani ceni največ po 8 kilo soli na leto.

Da se bode sol ločilo že po barvi in okusu od navadne soli, se jej pridene železnega okisa in pa pelinovega prahu. Prodajala se bode v plombiranih žakljih po 50 kilo, kateri bodo imeli vijoličaste napisne liste.

Oddaja soli se bode tako le uredila. Na podlagi

poslednje štetve živine se bode preračunilo, koliko soli od dovoljenih pol milijona centov pride na vsako deželo, okraj in občino. Po tem se bode naznanilo vsaki občini, koliko te soli jej je odkazano. Župan bode potem povabil kmetovalce, da poizve, koliko živine da imajo, in če mislijo vzeti soli in na podlagi te poizvedbe ozirajoč se na zgoraj omenjeno razredbo živine izračuna, koliko soli pride na vsacega. Kakor se lahko razvidi, računal se bode pri tem vsak konj ali govedo za štiri ovce, vsak osel, tele ali žrebe pa za dve ovci in tako se bode napravil račun. Tako se bode z lahkoto izračunalo, koliko od prejete soli bi prišlo na jedno ovco, kozo ali prašiča in koliko jo pride potem na tega ali onega kmeta po številu živine, ki jo ima po zimi.

Ko župan tako sestavi zapisek vseh naročnikov, ga pregledajo še finančni stražniki in potem se pošlje tisti solni zalogi, iz katere dobi občina sol ali pa solnemu oddelku generalnega ravnateljstva državnih železnic, ako bode to za tisto občino preskrbelo dovažanje. Kje se naroči, bode se županom že še naznanilo.

Živinska sol se bode po občinah oddajala v neki določeni vrsti. Najprej je dobe občine, ki so jo zaradi pomanjkanja klaje ali pa zaradi živinskih boleznij, posebno potrebne.

Ko dojde sol, se bode naznanilo županu, da pojde ponjo. Ko jo pripelje v občino, bode župan to moral naznaniti finančni straži, da pride, da se v njeni navzočnosti odpečatijo (odplombujejo) vreče in sol takoj razdeli mej kmete, ki so jo naročili. Sol se bode vsakemu kmetu izročila vkupe za vse leto in jo bode moral tudi precej plačati.

Mi smo veseli, da se je dovolila ta sol, ali vender se nam zdi, da bodo pri razdeljevanji te soli preveč neprijetnostij in morda vsled tega kmetje ne bodo posebno pridno posegali po nji.

Kmetijske raznoterosti.

Mlečnost krav. Mlade krave imajo vedno več mleka do tretjega teleta, potem pa blizu jednako do osmega, potem pa vedno manj. Mleko starih krav ima več tolšče v sebi, nego pri mladih. Največ tolšče in sirovine je v mleku po otelenju, potem se pa tolšča v mleku zmanjša ali krava pa dobiva več mleka. Zopet zgubljeni mleko pa začne, ko je že drugič šesti mesec breja.

Korenje sej po snegu. V mnogih krajih imajo navado, da sejejo korenje po snegu. Tako korenje je za štirinajst dnij hitrejše, kar se čestokrat dobro splača. Le to je, da setev ni povsod enakomerna. Zaradi tega je pa še boljše, če se seje korenje jeseni, ker tudi preje vzraste in se tudi enakomerno lahko razdeli po njivi.

Prazne sode je potreba večkrat ščistiti in znova požgati. Če se to ne stori, sodje splesnijo. Če se pa sodi samo požigajo, in ne čistijo, navzamejo se žveplene kisline (schweflige Säure). Ta kislina vinu le škoduje.

Čistost svinjskih hlevov je jeden glavnih pogojev umne prešičjereje. Za to je pa dobro če se tla malo pošev napravijo. Tla se dele v dva dela, v višjega in nižjega. Višji del se nastelje s slamo, drugi pa ne. Prešiči se kmalu navadijo, da v zgornjem delu leže, v dolnjem delu pa blato odkladajo.

Mokra ali suha krma. Dolgo se je mislilo, da je mokra krma boljša od suhe. ali to ni res. Pri mokrem krmljenji le jasli hitro gnijejo. Mokre krme dobro tudi govedo ne prežveči in vsled tega imajo krave tretjino menj mleka. Najmanj pa ugaja mokro krmljenje za debelenje živine.

Poučni in zabavni del.

Sijam in Sijamei.

(Konec.)

Sijamci se oblačijo navadno v široke indijske hlače, z zlatom vezane jopiče, prepase kakor Kitajci. Sploh se pa vidijo zelo raznovrstne obleke raznih živih barv. Brk navadno ne nosijo, nakit pri njih ni dosti v navadi. Pokrivalo je čeladi podobna kapica iz črnega baržuna ali svile s pozlačenim nakitjem. Nekateri rodovi pa imajo tudi turbane. Pri nekaterih revnejših stanovih je vsa obleka moških za ped širok bombažen pas okrog pasu, ženske pa imajo revno krilce, ob grdem vremenu pa tudi le kaka cunja okrog života. Nekatero ženske nosijo nekak telovnik, ki je pa bolj nakit, nego pa obleka o pravem pomenu beseda.

Zgoraj smo že omenili, da Sijamei ne drže dosti na nakit. Semtrtja se vidijo ovratnice z steklenimi biseri ali školjkami, nekateri imajo na gorenjem delu roke mesingaste, bakrene ali pa železne obročke. Zlata nekateri sijamski rodovi niti ne poznajo, srebra ne čislajo višje od bakra.

Kit Sijamci ne nosijo kakor Kitajci, pač pa na poseben način kvišku češejo lase, da imajo nekak čop ali greben, ki se ločijo pri moških in ženskah. Te čope ali grebene podpira kovinska igla. Brada Sijamcem ne raste.

Evropska noša se tudi že udomačuje, pa le počasi. Večkrat vidimo kacega višjega dostojanstvenika, ki obleče čez drugo obleko kako evropsko srajco in menda misli, da je s tem že precej napredoval.

Sela so močno zavarovane s plotovi, tako da je moč v selo le skozi vrata, ki se po noči zapirajo. Sela se zelo ločijo. Pri revnejših stanovih so prava ciganska gnezda, pri družih pa zopet vidimo lepše vasi s pagodami (templi) in precej lepimi hišami. Največ se postavi nekako leseno ogrodje, katero se pokrije z listjem in trnjem, pa je hiša narejena. V revnejših hišah je le jeden prostor, v hišah boljših ljudij je pa tudi več prostorov. V večjih krajih se dobe tudi spičaste lesene strehe.

Umetnost je sedaj v Sijamu na nizki stopinji, nekdanj je bilo bolje v tem oziru. Razne stare zgradbe, deloma že na pol razrušene, kažejo, da je v deželi nekdanj cvetela indijska umetnost. Pri poslopih se pa semtrtja opaža tudi kitajski umetninski vpliv.

Tako smo tukaj ob kratkem nekoliko povedali o deželi in narodu, o katerem se je nedavno toliko govorilo. Natančneje popisovati Sijam je težavno. Dežela kaže preveč raznoličnosti, kar se tiče krajev in prebivalcev. Zanesljivih poročil tudi ni. Mnogo krajev še ni skoro nič preiskovanih, posebno v goratih krajih. Pač je pa pričakovati, da se sedaj svet bolje seznanja s Sijamom, ko